

«Էդիթ Պրինտ» հրատարակչություն

Ավարտական հետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ Մանկավարժական աշխատողի համագործակցությունը
սաների ծնողների նրանց օրինական ներկայացուցիչների հետ՝
սաների կրթական աշխատանքների կազմակերպման և
ընտանեկան դաստիարակության հարցում

Հաստատություն՝ Նշական գյուղի մանկապարտեզ

Դաստիարակ՝ Բարսեղյան Լիլիթ

Ղեկավար՝ Ավետիսյան Ժաննա

2023 թ.

Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Բուն գաղափարը ծնող –մանկապարտեզ հասկացողության.....	4-5
Ծնողների հետ աշխատելու դրույթները.....	6-10
Ծնողները խմբասենյակում	11-13
Ծնողական ժողովի տեսակներն ու կազմակերպման ձևերը.....	14-15
Եզրակացություն	16
Օգտագործված գրականություն.....	17

Ներածություն

Մանկությունն այն ժամանակահատվածն է մանկան , որի ֆիզիոլոգիական և կենսական կարիքները հոգում է ընտանիքը: Նրա պատասխանատվության ներքո է գտնվում երեխայի թե՛ անվտանգությունը, թե՛ կենսական կարիքները, բայց մանկապարտեզ հաճախելուն պես այն կիսվում է և պատասխանատվությունը ընկունում է երկուսի վրա :Երեխան առաջինն ընտանիքում է ստանում սերը , հարգանքը , դաստիարակությունը , ուստի մանկապարտեզ հաճախելիս արդեն նրա մոտ ձևավորված են լինում այս ամենը : Յուրաքանչյուր երեխա անհատ է և ունի յուրօրինակ բնավորություն և ներաշխարհ, ուստի մոտեցումն էլ պետք է լինի յուրօրինակ , քանզի ճիշտ մոտեցման մեջ է ճիշտ դաստիարակության հիմնաքարը:

Այս թեման, որը վերաբերվում է ծնող–մանկապարտեզ հասկացողությանն ու հարաբերությանն ըստ իս չափազանց կարևոր է ու շատ նշանակալից , քանզի միայն համատեղ աշխատանքի շնորհիվ է հնարավոր ստանալ այն բաղձալի արդյունքը, որի համար այսքան ջանք ու եռանդ է կիրառվում: Ծնողը պետք է գիտակցի, որ դաստիարակի հետ համագործակցությամբ է կատարվում բոլոր հնարավոր, երբեմն անհնարինը, բայց այս ամենը կտա ավելի արդյունավետ արդյունք համատեղ աշխատանքի ժամանակ: Ծնողը պետք է ներգրավված և տեղեկացված լինի կատարվելիք իրողությունից, որի համար էլ կազմակերպվում է ծնողական ժողովները: Ծնողական ժողովների ժամանակ մենք ներկայացնում ենք մեր առօրյան, դասացուցակը ,սննդակարգը ,հիգենիայի կանոնները ,սպաքից ճիշտ օգտվելու ձևերը: Ծնողները չպետք է անմասն մնան ուսումնադաստիարակչական գործընթացից և մասնակից դառնան բաց պարապմունքների ժամանակ, ինչպես նաև օգնեն դաստիարակին միջոցառումներ կազմակերպելիս : Ստորև կխոսվի բոլոր մեթոդների և կիրառվելիք ձևերի մասին :

Թեմա_Մանկավարժական աշխատողի համագործակցությունը սաների ծնողների (նրանց օրինական ներկայացուցիչների) հետ՝ սաների կրթական աշխատանքների կազմակերպման և ընտանեկան դաստիարակության հարցում:

Երեխայի ընտանիքի անդամները նրա առաջին ուսուցիչներն են: Մինչև նախադպրոցական հաստատություն հաճախելը երեխաները շատ բան են սովորում ընտանիքում՝ սկսած բաժակով խմելուց մինչև ընթերցանություն: Ընտանիքի անդամներն են երեխաների համար կենսականորեն կարևոր որոշումներ ընդունում, շրջապատում նրանց սիրով, կրթում և դաստիարակում: Նրանք շատ լավ են ճանաչում իրենց երեխաներին և գործուն դեր ունեն նրանց դաստիարակության գործընթացում: Երեխաներն իրենց վրա կրում են ընտանիքի ազդեցությունը, ուստի մենք՝ դաստիարակներս, պետք է լրջորեն հաշվի առնենք այդ փաստը և երեխաների հետ աշխատելիս ամրապնդենք կապն ընտանիքների հետ՝ նկատի ունենալով դրանց առանձնահատկություններն ու տարբերությունները: Ընտանիքի անդամներին ընձեռվում են ուսումնական հաստատությունում իրենց երեխայի կրթադաստիարակչական աշխատանքներին մասնակցելու տարբեր հնարավորություններ: Նրանք կրթական հաստատության ցանկալի հյուրերն են, և շատ խրախուսելի է նրանց գիտելիքների և փորձի կիրառումը տարբեր ուսումնական և կազմակերպչական նպատակներով: Օրինակ՝ ընթերցանության և արվեստի պարապմունքների, միջոցառումների և էքսկուրսիաների ժամանակ կարելի է օգտագործել ընտանիքի անդամների ներուժը: Ծնողների տրամադրվածությունն ապահովելը սկսվում է մանկավարժական կազմի հետ առաջին իսկ հանդիպումից: Հարգալից վերաբերմունքը, աշխատանքի սկզբունքների, ընթացակարգի, նպատակների և գործողությունների վերաբերյալ քննարկումները մեծապես նպաստում են ընտանիքների ներգրավմանը երեխաների ուսումնադաստիարակչական գործընթացում: Հարկ է բացատրել հենց սկզբից, որ նրանց մասնակցությունը պարապմունքներին շատ օգտակար է թե՛ դաստիարակների, թե՛ երեխաների համար: Ընտանիքի անդամների նպատակային ներգրավումը պահանջում է ժամանակ, պլանավորում և պատկերացում ընտանիքի անդամների հետաքրքրությունների ու հնարավորությունների մասին: Ծնողներին անհրաժեշտ է նախապես ծանոթացնել կատարվելիք աշխատանքներին, իմանալ նրանց նախասիրությունները, մասնագիտական հնարավորությունները, աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը և այլն: Մասնակցության ձևերը ներկայացնող ցուցակի կամ

հարցաթերթիկի միջոցով կարելի է պարզել, թե ինչով և ինչպես է ընտանիքը ցանկանում օգնել դաստիարակին: Ծնողների հետ աշխատանքը պետք է իրականացվի կազմակերպված,

նախնական պայմանավորվածությամբ, որպեսզի այն ձևական բնույթ չկրի և արդյունավետ լինի բոլոր կողմերի համար: Անհրաժեշտ է հստակ պլանավորել, թե ինչպես պետք է ընտանիքները ներգրավվեն կրթական գործընթացում: Ուսումնական հաստատության աշխատակազմի և ընտանիքների միջև համագործակցային և փոխգործուն հարաբերություններ կառուցելու համար էական նշանակություն ունեն հարգանքը և վստահությունը երեխայի և նրա ընտանիքի անդամների հանդեպ: Շատ կարևոր է ընդունել ընտանիքների անդամների բացառիկ դերը:

Դրույթներ ծնողների հետ աշխատելու վերաբերյալ.

- Ծնողներին պարապմունքների և կազմակերպչական աշխատանքների մեջ ներգրավելու համար օգտագործենք բազմազան ձևեր: Լինել ստեղծագործ և ճկուն:

- Ժողովները և հանդիպումները կազմակերպել ծնողներին հարմար ժամերի:

- Թույլ տալ, որ ընտանիքն ինքը որոշի, թե ինչպես կարող է լավագույն ձևով մասնակցել գործին:

- Լինել համբերատար:

- Հենվել երեխաների և ընտանիքի ուժեղ կողմերի վրա և արձագանքել դրականորեն:

- Պահպանել գաղտնիությունը: Անհատականացված ուսուցում ապահովելու համար մանկավարժը պետք է մշտական կապի մեջ լինի երեխայի ընտանիքի հետ: Նրա պարտականությունն է ընտանիքի հետ ամուր կապեր հաստատել ու պահպանել: Ներկայացված հարցաթերթի օրինակներում նկարագրված են ծնողների ներգրավման և նրանց հետ համագործակցության տարբեր ուղիներ: Ծնողական ժողովների և ընտանիքի անդամների հետ այլ հանդիպումների ընթացքում դաստիարակն անպայման պետք է անդրադառնա երեխայի համակողմանի զարգացման կարևորությանը և առանձին ներկայացնի զարգացման յուրաքանչյուր ոլորտն ըստ տվյալ տարիքի երեխաների զարգացման չափորոշիչների: Երեխայի զարգացման առաջընթացի ու կարիքների վերաբերյալ քննարկումներն ու տեղեկությունների փոխանակումը օգտակար են և՛ ընտանիքի անդամների, և՛ դաստիարակների համար: Որքան ավելի սերտ և արդյունավետ լինի ուսումնական հաստատություն-ընտանիք կապը, այնքան ավելի մեծ աջակցություն կստանան երեխաները՝ ուսումնառության և դաստիարակության ընթացքն ավելի դրական և արդյունավետ կազմակերպելու առումով: 3-6 տարեկան երեխաների կրթական ծառայությունների կազմակերպումն այլընտրանքային մոդելներով: Ընտանիքի անդամներին պետք է առաջարկվեն ուսումնական հաստատության կյանքին մասնակցելու տարատեսակ հնարավորություններ: Ընտանիքին հարմար ժամանակ տնային այցելություններ կազմակերպելը հնարավորություն է տալիս դաստիարակներին ծանոթանալու երեխաներին և ընտանիքներին նրանց հարազատ միջավայրում: Հաղորդակցություն ընտանիքների հետ

- Ուսումնական հաստատությունը երկկողմանի, բաց և մատչելի հաղորդակցություն պետք է ապահովի, որտեղ ընտանիքները և համայնքի անդամները կարևորվում են որպես ներուժ և որոշում կայացնողներ:

- Ընտանիքի անդամներին տեղեկություններ են տրամադրվում երեխաների հետ իրականացվող աշխատանքների և երեխաներից ունեցած ակնկալիքների վերաբերյալ: Ծնողներին պետք է տեղյակ պահել, թե ինչպես կարող են նրանք շարունակել աշխատանքները տանը:

- Ծնողների համար պետք է կազմակերպել ծնողական կրթության դասընթացներ՝ հիմնված ընտանիքի կարիքների և հետաքրքրությունների վրա: Դասընթացներում ներառել տեղեկություններ երեխայի տարիքային զարգացման, կարգապահության և այլ հարցերի վերաբերյալ:

- Տեղեկություններ պետք է հավաքել երեխայի և ընտանիքի մասին մինչև երեխայի նախադպրոցական ծառայություն հաճախելը և տարվա ընթացքում պարբերաբար վերանայել դրանք տնային այցելությունների, հանդիպումների, ոչ պաշտոնական գրույցների և հեռախոսազրույցների միջոցով:

- Տարեկան երկու անգամ գրավոր ներկայացնել յուրաքանչյուր երեխայի առաջընթացը և ծնողներին տեղեկություններ հաղորդել:

- Երեխայի առաջընթացի վերաբերյալ համապատասխան տեղեկություններ (օրինակ՝ երեխայի թղթապանակը, դաստիարակի նշումները) պետք է տրամադրել այն դպրոցին, ուր հաճախելու է երեխան: Աջակցություն ընտանիքներին:

- Ռեսուրսներ տրամադրել ընտանիքի անդամներին երեխայի սոցիալական, հուզական, ֆիզիկական և իմացական զարգացումն ապահովելու համար (օրինակ՝ երեխաների համար կարդալու գրքերի ցանկ, խաղերի տեսակներ, քննարկումներ):

- Նպաստել ծնողների միջև համագործակցության զարգացմանը (օրինակ՝ ամենամսյա հանդիպումներ, խաղեր մեծահասակների համար, ձեռքի աշխատանքների ցուցադրումներ):

- Ընտանիքների համար տարբեր միջոցառումներ կազմակերպել օրվա տարբեր ժամերին, որպեսզի հնարավորինս շատ ընտանիքների անդամներ կարողանան մասնակցել: Ընտանիքի հետ համագործակցության ձևեր.

ա). Այցելություններ տուն.

Մանկավարժական անձնակազմից որևէ մեկն այցելում է տուն՝ տեսնելու և ճանաչելու երեխային և նրա ընտանիքն իրենց միջավայրում:

բ). Երեխային հաստատություն բերելու և տուն տանելու ընթացքում ընկած ժամանակը.

Ուսուցանող թիմը կարող է այնպես կազմել ժամատախտակը, որ երեխային հաստատություն բերելու և տուն տանելու ընթացքում եղած ժամանակը օգտագործվի ծնողների հետ ոչ պաշտոնական հաղորդակցություն ապահովելու համար:

գ). Հեռախոսային զանգեր.

Կարելի է հատուկ նպատակով զանգահարել կամ ամիսը մեկ անգամ զանգահարել յուրաքանչյուր ընտանիքի՝ պարզապես կապը պահպանելու համար:

դ). Ծնողական և մանկավարժական ժողովներ.

Ժողովներն այն պաշտոնական հանդիպումներն են, որոնք նպատակ ունեն քննարկելու երեխաների առաջադիմությունը, և ծնողներին հնարավորություն են տալիս կիսելու իրենց զաղափարներն ու մտահոգությունները: Ժողովները կարող են օգտակար լինել նաև երեխայի համար անհատական պլաններ կազմելու և քննարկելու համար: Եթե ժամանակի պակասի պատճառով չի հաջողվում անմիջականորեն հաղորդակվել, կամ եթե չկա հեռախոս, ընտանիքների և մանկավարժների միջև կապը պահպանելու համար կարող են օգտագործվել գրավոր հաղորդակցման որոշ ձևեր: Գրավոր տեղեկատվություն հաղորդելիս պետք է վստահ լինեք, որ մյուս կողմը ստացել է տեղեկատվությունը: Ստորև բերված են գրավոր հաղորդակցման որոշ տեսակներ:

ե). Գրքույկներ (բրոշյուրներ).

Գրքույկները կարող են օգնել ծնողներին ծանոթանալ ծրագրին՝ ընդհանուր տեղեկատվություն տալով ծրագրի մասին, հակիրճ նկարագրելով դրա էությունն ու նպատակները: 3-6 տարեկան երեխաների կրթական ծառայությունների կազմակերպումն այլընտրանքային մոդելներով:

զ). Շաբաթական գրություններ.

Ամեն շաբաթ մի առանձին գրություն կարելի է ուղարկել յուրաքանչյուր ընտանիքի՝ տեղեկացնելու համար իրենց երեխայի նախընտրելի գործունեության տեսակի մասին, ինչպես նաև որևէ այլ տեղեկություն հաղորդելու համար:

ե). Ոչ պաշտոնական գրություններ.

Մանկավարժական կազմը կարող է երեխայի հետ տուն ուղարկել կարճ գրություններ, որպեսզի ընտանիքի անդամներին տեղեկացնի երեխայի հմտությունների ձեռքբերման կամ որևէ այլ իրականացված գործունեության մասին, ինչպես նաև շնորհակալություն հայտնի նրանց ուսումնական հաստատությանն աջակցելու համար: Ընտանիքի անդամները նույնպես կարող են մանկավարժներին գրություններ ուղարկել՝ իրենց երախտագիտությունը հայտնելու կամ որևէ խնդրանք հաղորդելու համար:

ը). Անհատական գրառումների գրքույկներ.

Գրառումների գրքույկները կարող են ամեն օր տնից հաստատություն և հակառակ ուղղությամբ ուղարկվել՝ ընթացիկ տեղեկատվությունը միմյանց հաղորդելու նպատակով: Ընտանիքները կարող են նախազգուշացնել մանկավարժներին հատուկ իրադարձությունների, օրինակ՝ ծննդյան տոների, նոր աշխատանքի հնարավորության, ճանապարհորդությունների, այցելությունների մասին:

թ). Պատի տեղեկատվական թերթեր.

Պատի տեղեկատվական թերթը կարող է օգտակար լինել ընտանիքներին՝ միշտ թարմ տեղեկատվություն հաղորդելով նրանց ժողովների ու հատուկ իրադարձությունների, ամենօրյա պարապմունքների բաշխման ցանկի, ընտանիքների համար նախատեսված միջոցառումների, ինչպես նաև ընդհանուր առմամբ ուսումնական հաստատության անցուղարձի մասին:

ժ). Առաջարկությունների տուփեր.

Ծնողներին առաջարկվում է իրենց մտքերը, մտահոգությունները, առաջարկություններն ու հարցերը գրավոր ներկայացնել մանկավարժական կոլեկտիվի անդամներին՝ դնելով ժրանք հատուկ տուփի մեջ, որը տեղադրվում է նկատելի տեղում:

Ծնողները խմբասենյակում.

Ծնողները խմբասենյակում կարող են տարբեր դերեր ունենալ: Նրանք կարող են կատարել բազմաթիվ պաշտոնական և ոչ պաշտոնական պարտականություններ: Ստորև ներկայացված են այդ պարտականություններից մի քանիսը, որոնք դաստիարակը կարող է ներկայացնել ծնողներին, որպեսզի նրանք ընտրելու հնարավորություն ունենան:

ա). Այցելուներ.

Ծնողներին պետք է խրախուսել մտնել խմբասենյակ, որտեղ նրանք կարող են դիտել ու խաղալ իրենց երեխաների հետ:

բ). Կամավորներ.

Ծնողների հմտություններն ու գիտելիքները կարելի է օգտագործել խմբասենյակում երեխաների հետ զբաղվելու ժամանակ: Նրանք կարող են օգնել մանկավարժներին որոշակի գործունեության ժամանակ, նրանց հետ միասին կատարել որոշ աշխատանքներ, օգնել խմբասենյակը դասավորելիս և ձևավորելիս: Որոշ ծնողներ կարող են օգնել՝ էքսկուրսիաների համար փոխադրամիջոցներ կամ խմբասենյակի համար նյութեր տրամադրելով:

Ուսումնական ծրագրով նախատեսված որոշակի գործունեության տեսակներ՝ ուղղված ծնողներին.

ա). Ծնողների կողմից միմյանց աջակցելու փորձեր Կարելի է փորձառու և սկսնակ ծնողների հանդիպումներ կազմակերպել՝ նպատակ ունենալով օգնել նրանց կողմնորոշմանը կամ պարզապես շփվելու հնարավորություն ստեղծել:

բ). Տեղեկատվություն ծնողների համար.

Ծնողներին կարելի է տեղեկատվություն տրամադրել ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող թեմաների շուրջ, օրինակ՝ երեխայի զարգացման, ընթերցանության, կարգապահության վերաբերյալ: Այդպիսի գործունեությունը կարող է կազմակերպվել և՛ դաստիարակների, և՛ ծնողների կողմից: գ). Միջոցառումներ ծնողների և դաստիարակների համար.

Որոշ միջոցառումներ կարելի է պլանավորել բացառապես հասարակական նպատակներով, օրինակ՝ քաջալերել ծնողներին և դաստիարակներին ժամանակ տրամադրել հանգստի, միմյանց հետ ծանոթանալու և շփվելու համար: դ). Գրադարաններ.

Ծրագրի շրջանակներում կարող է կազմակերպվել հետաքրքիր գրքերի, հոդվածների, բրոշյուրների, տեսաժապավենների և ձայներիզների հավաքագրում, որոնք ծնողները կարող են որոշ ժամանակով վերցնել և օգտագործել: Պետք է համոզվենք, որ ընտանիքները գիտակցում են, որ իրենց մասնակցությունը խմբասենյակում և ներգրավումը տարբեր աշխատանքներում ողջունելի է և բարձր է գնահատվում: Հենց սկզբից պետք է քննարկել, թե ինչպես պետք է պահպանել կապը միմյանց հետ: Ծնողների ներգրավումը կարող է նորություն լինել ձեր մանկավարժական կոլեկտիվի և ընտանիքների համար, ուստի պետք է նկատի ունենալ, որ նոր հարաբերությունների հաստատումը ժամանակ է պահանջում: Ծնողների ներգրավումը կարող է կատարվել աստիճանաբար՝ որոշակի ժամանակի ընթացքում:

Ընտանիքների ներգրավումը խրախուսելու համար.

- Պահպանել սերտ կապ: Համոզվել, որ մանկավարժական կոլեկտիվի անդամն առնվազն շաբաթը մեկ անգամ զրուցում է յուրաքանչյուր երեխայի ծնողների հետ:
- Փորձել ներգրավել ողջ ընտանիքին: Երբեմն հայրերը դուրս են մնում երեխաների համար իրականացվող ծրագրերից: Ստեղծագործաբար տարբերակներ որոնեք հայրերին, եղբայրներին, քույրերին և ընտանիքի մյուս անդամներին ներգրավելու համար: Բացի վերոհիշյալից, ընտանիքի հետ համագործակցությունը կարող է իրականացվել նաև այլ պաշտոնական ձևերով, ինչպիսիք են՝ կլոր սեղանները, տարբեր թեմատիկ քննարկումները, ծնողների համար բաց դիտումների կազմակերպումը, խորհրդատվական հանդիպումները, բաց դռների օրերը, ցուցահանդեսները, անհատական զրույցները, ծնողական կրթությունը և այլն:

Ծնողական ժողովի տեսակները լինում են՝

- Կազմակերպչական
- Թեմատիկ
- Ամփոփիչ

Ծնողական ժողովի նախապատրաստման կանոններն են.

- Ծնողական ժողովի թեման պետք է լինի հրատապ և հետաքրքիր:
- Ծնողական ժողովը պետք է անցկացնել ծնողներին հարմար ժամին:
- Ծնողները պետք է ծանոթ լինեն ժողովի պլանին:
- Ծնողների և դաստիարակի շփումը պետք է լինի անմիջական:
Ծնողական ժողովը պետք է լինի մանկավարժորեն օգտակար:
- Նախ պետք է խոսել դրական հարցերի շուրջ,սոր անցնել խնդիրների քննարկմանը:
- Ծնողը պետք է համոզվի,որ մանկապարտեզը պատրաստ է աջակցել ծնողին՝լուծելու երեխայի հետկապված դժվարությունները:

Եզրակացություն

Այսքան խոսվեց ծնող – մանկապարտեզ հասկացողության մասին , նրա կարգ ու կանանների , համատեղ փոխհարաբերությունների շուրջ և այս ամենից կարելի է եզրակացնել մի պարզ բան , որը կոչվում է փոխհամաձայնություն , սեր և հարգանք միմյանց նկատմամբ ,միմյանց աջակցելու և օգնելու պարզորոշ հարաբերություններ և ամենակարևորը միմյանց լսելու ունակություն : Նախ պետք է՝

վստահություն միմյանց նկատմամբ

առողջ դատողություն

փոխհամաձայնություն

փոխկապակցված աշխատանք

սեր ու հարգանք միմյանց նկատմամբ:

Առաջարկությունը կայանում է նրանում ,որ ծնողը միշտ լինի աչալուրջ և աջակցի դաստիարակին աշխատանքի մեջ , ընդունի տեղին կատարված դիտողությունները ,իսկ դաստիարակն էլ իր հերթին ընդունի ծնողի կողմից կատարված առաջարկները : Միայն համատեղ աշխատանքն է ծնում լավ արդյունք:

Ծնողական ժողովների կարևորությունը չափազանց մեծ է և՛ ուսուցման գործընթացի ժամանակ ,և՛ էքսկուրսիաներ կազմակերպելիս ,քանզի էքսկուրսիաներն իրենց մեջ ներառում են ոչ միայն էսթետիկ հաճույք , այլ նաև ուսուցողական : Այն համարվում է դիդակտիկ այն պատճառով , որ երեխան տեսողական ընկալման միջոցով ավելի պատկերավոր ձևով է ընկալում բացատրվածը և դառնում ավելի հասու տեսնելու միջոցով :Ծնողի ներգրավվածությունը չափազանց կարևոր է , բոլոր գործընթացների մեջ, քանի որ երեխայի մեջ կարծես ոգևորություն և պատասխանատվություն է առաջանում ծնողի ներդրած լուրջայի մեջ, որպեսզի ավելի խնամքով վերաբերվի պատրաստած իրերի նկատմամբ (պատի թերթեր, թեմատիկ նկարներ, հանձնարարություններ դաստիարակի կողմից արված և այլն):

Օգտագործված գրականություն

1. Լ. Սմբատյան Լ. Սարգսյան << ՈԻ-ս մեթոդիկայի ձեռնարկ >>
2. Ա. Չիբուխյան << ՈԻ-ս. մեթոդական ձեռնարկ >>
3. Համացանցային այլ աղբյուրներ
4. Ռ. Ծառուկյան 3-6 տարեկան երեխաների կրթական ծառայությունների կազմակերպման այլընտրանքային մոդելներով դաստիարակի ուղեցույց
Երևան 2018 էջ 113-139